

RETSLIG OG NATURVIDENSKABELIG STRATEGIPLAN: "PLAN B"

RETSLIG OG NATURVIDENSKABELIG STRATEGIPLAN: "PLAN B"	1
1. REVISION AF DEN RETLIGE STRATEGI: FRA MODELVERDEN TIL DIREKTIVTEKST	1
2. FORMELLE SØGSMÅLSKRAV (SUPPLERENDE PÅSTANDE)	2
3. PROCEDURALE OG RETLIGE ANBRINGENDER	2
A. Det biologiske og fysisk-kemiske fundament (VRD Bilag V)	2
B. Præjudiciel støtte fra EU-Domstolens retspraksis	2
C. Magtens tredeling og det administrative skøn	3
4. BEVIS: EKSPERTPANELETS INTERNE SELVMODSIGELSE	3
5. REPLIK TIL MODPARTENS FORVENTEDE PROCESARGUMENTER	4
6. FORMELT TEMA FOR SYN OG SKØN	4
Del 1: Strategi for valg af skønsmand (Undgåelse af inhabilitet)	5
Del 2: Strategisk integration af Poul Vejby-Sørensens artikler (2018)	6

Formål: Omlægning af sagens kampplads fra administrative modelberegninger til stringente EU-retlige og biokemiske realiteter.

1. REVISION AF DEN RETLIGE STRATEGI: FRA MODELVERDEN TIL DIREKTIVTEKST

Den nuværende stævningsmetodik accepterer implicit at føre sagen inden for rammerne af myndighedernes matematiske modelverden. Selvom stævningen påviser fundamentale mangler i disse modeller, udgør det en procesrisiko: Modparten (Kammeradvokaten) vil møde op med et massivt, statsunderstøttet ekspertapparat og en påtaget autoritet, som erfaringsmæssigt kan imponere en dommertrio i komplekse sager.

"Plan B" flytter kamppladsen: Vi skal ikke føre en teknisk diskussion om modellernes finjustering på modpartens banehalvdel. Vi skal i stedet tvinge domstolen til at forholde sig til, at selve anvendelsen af teoretiske totalmængdemodeller (tons) frem for empiriske målinger af faktiske værdier (**koncentrationer i mg/l**) udgør et direkte og fundamentalt brud på **Vandrammedirektivet (VRD)** og **Nitratdirektivet**.

2. FORMELLE SØGSMÅLSKRAV (SUPPLERENDE PÅSTANDE)

De sagsøgte tilpligtes at anerkende, at:

- Påstand 1:** Indsatsprogrammer med henblik på reduktion af kvælstoftilførsel til opnåelse af god økologisk tilstand skal fastlægges i stringent overensstemmelse med de biologiske og fysisk-kemiske måleparametre, der er ufravigeligt foreskrevet i Vandrammedirektivets (direktiv 2000/60/EF) artikel 4, jf. Bilag V.
- Påstand 2:** Det i medfør af Nitratdirektivets (direktiv 91/676/EØF) artikel 1 udgør en retlig betingelse for restriktioner mod landbrugserhvervet, at det konkret og

naturvidenskabeligt underbygges, hvilken specifik koncentration av nitrat (målt i mg/l) hidrørende fra landbruget, der reelt forårsager den pågældende vandforurening.

3. **Påstand 3:** Enhver regulering af landbrugets anvendelse af kunst- og husdyrgødning skal ske med reference til konkrete nitratkoncentrationer i overensstemmelse med Nitratdirektivets artikel 6, litra a og b, jf. direktivets Bilag I og Bilag IV.
4. **Påstand 4:** Det i Nitratdirektivets Bilag II (1a) nævnte kodeks for godt landmandskab i medfør af direktivets artikel 4 retligt skal hvile på et frivilligt grundlag for medlemsstatens borgere.

3. PROCEDURALE OG RETLIGE ANBRINGENDER

A. Det biologiske og fysisk-kemiske fundament (VRD Bilag V)

Biologiske og kemiske processer i vandmiljøet – herunder vækst og dynamik af phytoplankton (alger) – reagerer fysiologisk på den aktuelle *koncentration* af næringsstoffer i det omgivende vandrumfang, samt det indbyrdes forhold mellem kvælstof (N) og fosfor (P). En alge kan ikke forholde sig til en totalmængde opgjort i tons for et helt opland.

Ved at erstatte de i VRD Bilag V foreskrevne målinger af specifikke kvalitetselementer med uigennemsigtige og lukkede tonnagemodeller, har staten kortsluttet direktivets krav om faktuel og repræsentativ overvågning (Bilag V, punkt 1.3). Modellerne tager ikke højde for det enkelte vandområdes unikke hydrologi (volumen, udskylning og lagdeling), hvilket strider mod kravet om type-specifikke referencebetingelser (Bilag V, punkt 1.2).

B. Præjudiciel støtte fra EU-Domstolens retspraksis

Statens praksis strider direkte imod EU-Domstolens faste krav om absolut videnskabelig objektivitet og stringent overholdelse af direktivernes bilag:

- **Sag C-461/13 (Weser-dommen):** Slog fast, at VRD artikel 4 har direkte bindende og retskraftig virkning. Fordi indsatserne pålægger borgerne så vidtgående retlige byrder, skal det bagvedliggende datagrundlag være fejlfrit og i nøje overensstemmelse med direktivets tekniske bilag. Hypotetiske skøn kan ikke danne grundlag for retslige indgreb.
- **Sag C-258/11 (Sweetman) & Sag C-127/02 (Waddenzee):** Fastlægger EU-rettens generelle miljøretlige standard for indgreb. Myndighederne skal præsentere »*videnskabelig sikkerhed*«, og der må ikke herske »*rimelig videnskabelig tvivl*«. Lukkede algoritmer, der modsiges af virkelighedens observationer, skaber en fundamental tvivl, som retligt skal komme sagsøgerne til gode.
- **Sag C-543/16 (Kommissionen mod Italien):** Slår fast, at handlingsprogrammer efter Nitratdirektivet absolut skal baseres på de præcise geografiske og målbare kriterier, som direktivets **Bilag I** udstikker. Staten har ikke metodefrihed til at omgå de konkrete målingskrav.

C. Magtens tredeling og det administrative skøn

Ved at omdanne Nitratdirektivets udtrykkeligt frivillige retningslinjer for godt landmandskab (jf. artikel 4) til rigide, strafbelagte bekendtgørelser, krænker myndighederne grundlæggende retsprincipper. Da de bagvedliggende computermodeller reelt er unddraget uafhængig domstolsprøvelse, har den udøvende magt (ministeriet) reelt sat sig ud over magtens tredeling ved i praksis at fungere som både lovgiver, udøver og dømmende instans.

4. BEVIS: EKSPERTPANELETS INTERNE SELVMODSIGELSE

Som et afgørende bevis på den manglende "videnskabelige sikkerhed" i statens grundlag, påvises en direkte, uforsonlig modstrid i udtalelserne fra sagsøgtets eget ekspertpanel:

1. **Den skriftlige garanti (Eksperternes svar nr. 15 til Fair Spildevand):**
Panelet (med formand Peter Herman i spidsen) anerkender skriftligt biokemiens love: *»It makes a difference if one adds a ton of nitrogen to a bathtub or to an ocean.«* De udsteder herefter en direkte beroligelse: *»The Panel assures the stakeholder that this obvious relation [koncentrationen] is carefully taken into account in the models...«*
2. **Den mundtlige desavouering (Peter Herman, Sauntehus Slotshotel, 11. sep 2023):**
Under en direkte konfrontation udtaler den selvsamme formand mundtligt: *»...koncentrationer er irrelevante for modellerne – de har jo kun en lille informationsværdi.«*

Retlig konsekvens: Hvis koncentrationer efter formandens udsagn kun har "en lille informationsværdi", så er det ubestrideligt, at de anvendte modeller *ikke* tager højde for vandområders konkrete fysiske rumfang og udskylning. Den skriftlige garanti til borgerne og landbruget var derved faktisk usand. Reguleringen hviler på et videnskabeligt uholdbart postulat.

5. REPLIK TIL MODPARTENS FORVENTEDE PROCESARGUMENTER

Kammeradvokaten vil erfaringsmæssigt påberåbe sig myndighedernes administrative skøn samt modellernes praktiske nødvendighed. Vores modsvar er defineret således:

- **Modargument: "Modeller er nødvendige af praktiske årsager."**
 - **Svar:** Modeller må gerne anvendes som et indledende, administrativt hjælpeværktøj, men de må efter VRD Bilag V aldrig *erstatte* eller *trumfe* faktiske, empiriske observationer i vandområdet. Viser de fysiske målinger fine koncentrationer, må en teoretisk modelberegning vige. Virkeligheden trumfer algoritmen.
- **Modargument: "Domstolene bør udvise tilbageholdenhed over for komplekse administrative skøn."**

- **Svar:** Grænsen for det administrative skøn er overskredet, når skønnet krænker EU-retlige retsprincipper (proportionalitetsprincippet og "forureneren betaler"). Hvis statens modeller er så upræcise, at de ikke kan skelne mellem, om en specifik landmands nitratudledning reelt forårsager skade eller ej, så er de tilhørende straffelagte restriktioner kollektive, vilkårlige og derved *uproportionelle*.
 - **Modargument: "Staten har det skønsmæssige råderum i miljøplanlægningen."**
 - **Svar:** Det er staten, der foretager et tyngende og bebyrdende indgreb i sagsøgernes erhvervsudøvelse og ejendomsret. Bevisbyrden for, at betingelserne for indgrebet er opfyldt, påhviler derfor fuldt ud staten. Denne bevisbyrde kan ikke løftes via en lukket computermodel (en "Black Box"), hvis præmisser er hemmeligholdt for uafhængig kontrol. Myndighedernes metodiske usikkerhed skal retligt komme borgeren til gode.
-

6. FORMELT TEMA FOR SYN OG SKØN

Med henblik på at dokumentere de retlige anbringender, anmodes retten om at udpege en uvildig, sagkyndig person til at besvare følgende spørgsmål:

- **Spørgsmål 1:** Vil skønsmanden bekræfte, at biologiske kvalitetselementer i marine og limniske miljøer – herunder væksten af phytoplankton (alger) – fysiologisk set reagerer på den aktuelle *koncentration* af næringsstoffer (stofmængde pr. volumen, f.eks. mg/l) samt det indbyrdes forhold mellem kvælstof (N) og fosfor (P) i det omgivende vandrumfang, og *ikke* på en teoretisk opgjort totalmængde i tons (tonnage) for et helt opland?
- **Spørgsmål 2:** Kan en beregningsmodel, der udelukkende opererer med totalmængder i tons kvælstof uden at inddrage vandområdets specifikke og dynamiske volumen, udskylningshastighed (flushing regime) og lagdelingsforhold, give et videnskabeligt retvisende billede af den faktiske økologiske tilstand i et specifikt overflavedandområde, således som det kræves i Vandrammedirektivets Bilag V?
- **Spørgsmål 3:** Er skønsmanden bekendt med eksisterende, videnskabelige fuldskalaforsøg eller empiriske observationer i de frie vandmasser, der isoleret set dokumenterer en direkte, lineær årsagssammenhæng (kausalitet) mellem tilførslen af nitrat fra dyrkningsfladen og svigtende økologisk tilstand, uden at der er påvist en kritisk grænseværdi for nitratkoncentrationen i det pågældende vandområde?
- **Spørgsmål 4:** Vil skønsmanden redegøre for, om der i de af Miljøstyrelsen anvendte computermodeller er indbygget en såkaldt "nedre bagatelgrænse" for nitratkoncentrationer, under hvilken yderligere reduktioner i kvælstoftilførslen ingen dokumenterbar positiv effekt har på den økologiske tilstand (god økologisk tilstand, jf. VRD)?

- **Spørgsmål 5:** I hvilket omfang vil skønsmanden vurdere, at udeladelsen af reelle, empiriske målinger af fysisk-kemiske kvalitetselementer (koncentrationer i overensstemmelse med VRD Bilag V, punkt 1.1 og 1.2) til fordel for teoretiske modelberegninger øger usikkerhedsmarginen i statens indsatsprogrammer, og lever en sådan praksis op til det EU-retlige krav om »videnskabelig sikkerhed« ved indgreb over for erhvervsdrivende?
-

Del 1: Strategi for valg af skønsmand (Undgåelse af inhabilitet)

Kammeradvokaten vil forsøge at få udpeget en skønsmand fra de etablerede danske forskningsmiljøer (f.eks. AU/DCE eller DHI). Det skal afvises på det kraftigste ved at påberåbe sig *strukturel inhabilitet*. De danske institutter har selv udviklet, valideret eller rådgivet om de computermodeller, sagen drejer sig om, og de modtager massive statslige forskningsmidler til formålet.

Retningslinjer om valg af skønsmand:

1. Krav om international ekspertise:

Overfor retten skal det begæres, at skønsmanden findes uden for Danmarks grænser (f.eks. i Sverige, Tyskland eller Holland), og at vedkommende besidder en lærestol (professorat) i *marin økologi*, *hydrologi* eller *limnologi* ved et anerkendt universitet.

2. Begrundelse over for retten:

Sagen berører selve fundamentet for den danske miljøadministration og de dertilhørende forskningsinstitutioners arbejde. For at sikre fuldstændig objektivitet og værne om domstolsprøvelsens integritet, må skønsmanden ikke have økonomiske, institutionelle eller faglige bånd til de ministerier eller institutter (såsom Aarhus Universitet), der har været involveret i udarbejdelsen af de danske vandområdeplaner.

3. Konkrete forslag til lande/miljøer:

- **Sverige:** Institutionen for Akvatiske Ressourcer (SLU) eller Stockholms Universitet (Østersøcentrum). De har stor erfaring med Østersø- og Kattegat-økologi, men bruger andre modeller.
 - **Tyskland:** Leibniz-Institut for Østersøforskning (IOW) i Warnemünde. De er førende i verden inden for dynamisk modellering af marine økosystemer og forstår biokemiske koncentrationer til bunds.
-

Del 2: Strategisk integration af Poul Vejby-Sørensens artikler (2018)

Hvis man blot fremlægger Poul Vejby-Sørensens artikler som "debatindlæg", vil Kammeradvokaten affærdige dem som uvidenskabelig partsindlæg. De skal i stedet løftes op som **"faglige anvisninger på metodiske brud på direktiverne"**.

Nedenstående er forslag til hvordan artiklerne skal præsenteres i processkriftet og kobles direkte til de juridiske påstande:

TEMA: DOKUMENTATION FOR METODISK OG VIDENSKABELIGT SVIGT (BILAG [X] OG [Y])

Sagsøgerne fremlægger som **Bilag [X] og [Y]** Poul Vejby-Sørensens faglige artikler fra 2018 ("*Vejby om Cowis Nabotjek*"). Disse dokumenter udgør ikke blot en kritik af COWIs nabotjek, men leverer den konkrete, naturvidenskabelige dokumentation for, hvorfor sagsørgtes modelregulering strider mod **Vandrammedirektivets Bilag V**.

To centrale citater skal fremhæves og bindes til de juridiske påstande:

1. Citat 1 (Kausalitetsbruddet):

»En alge reagerer på de aktuelle næringsstoffkoncentrationer (og især forholdet mellem N og P), den kan ikke forholde sig til x tons kvælstof.«

- **Juridisk kobling:** Dette citat dokumenterer den manglende årsagssammenhæng i statens modeller (Ad Påstand 1 og 2). Når staten regulerer efter totalmængder (tons), rammer de forbi målet. Bilaget underbygger, at staten overtræder direktivets krav om at måle på de reelle fysisk-kemiske kvalitetselementer (koncentrationer), som reelt styrer biologien i vandmiljøet.

2. Citat 2 (Den videnskabelige usikkerhed):

»Det er videnskabeligt forkasteligt at opgøre næringsstofbelastningen i tons relateret til et udefineret rumfang i de frie vandmasser.«

- **Juridisk kobling:** Dette citat rammer direkte ned i EU-rettens krav om "videnskabelig sikkerhed" (*Sweetman-* og *Waddenzee-dommene*). Ved at relatere tons til et "udefineret rumfang" uden hensyntagen til lokal udskylning og volumen, introducerer staten en så massiv metodisk fejl, at beregningerne må betegnes som videnskabeligt uholdbare.

Procesmæssig anvendelse under syn og skøn:

Disse to artikler (Bilag X og Y) skal udgøre en del af det **baggrundsmateriale**, som sendes til den uvildige skønsmand. Skønsmanden skal direkte adspurgtes (jf. Spørgsmål 1 og 2), om han kan bekræfte rigtigheden af de biokemiske mekanismer, som Poul Vejby-Sørensen påpeger i artiklerne. Herved transformeres Vejby-Sørensens kritik fra at være et lokalt partsindlæg til at blive blåstemplet af en international topforsker over for domstolen.

Med disse strategiske tilføjelser står **Plan B** som en fuldstændig helstøbt, juridisk jernring omkring sagen.